

Häst borttagningen

Lärohandledning

ESTRAD NORR

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN

Välkommen

Välkommen till Estrad Norrs föreställning Hästborttagningen. En scenkonstupplevelse väcker ofta tankar och frågor hos både barn och vuxna. Det här materialet är tänkt att fungera som ett stöd för dig som lärare, i ditt arbete med att reflektera och samtala om föreställningen tillsammans med dina elever.

I materialet får du ta del av praktisk information om föreställningen och besöket, samt förslag på hur du kan arbeta både inför och efter att du och din klass tagit del av föreställningen. I slutet av materialet hittar du referenser och tips på material som kan användas i fortsatt arbete kring temat, samt information om vilka som varit med i arbetet med produktionen.

Har du några tankar eller frågor om lärarhandledningen är du varmt välkommen att höra av dig till scenkonstpedagog Linnea Lundberg. Har du övriga frågor om föreställningen kan du kontakta producent Christina Seldahl Lindgren. Välkommen!

Linnea Lundberg, scenkonstpedagog

linnea.lundberg@regionjh.se

073-097 18 38

Christina Seldahl Lindgren, producent

christina.lindgren@regionjh.se

070-660 17 38

Innehåll

Inför besöket	1
Praktisk information	1
Att se en föreställning tillsammans	1
Förberedande arbete	2
Ordlista: olika delar av en föreställning	3
Efter besöket	5
Att samtala om en scenkonstupplevelse	5
Beskriva, tolka och reflektera	5
Fyra hörn	6
Hur ser det ut i ditt huvud?	7
Tv-program, radioprogram och film	8
Avslutningsvis	9
Referenslitteratur och media	10
Medverkande och kontaktuppgifter	11

Inför besöket

Nedan följer praktisk information om föreställningen samt förslag på förberedande arbete som kan göras tillsammans med eleverna.

Praktisk information

Föreställningen är cirka 35 minuter lång och spelas i Skåpet – ett lastbilsskåp som är ombyggt för att kunna användas till sceniska föreställningar. Det kan vara bra att veta att det kan bli ganska mörkt inne i Skåpet. Teamet som ni kommer att träffa består av tre skådespelare och en tekniker. Hästborttagningen innehåller musik och inspelade ljud, och skådespelarna använder både sina egna kroppar och dockor för att spela föreställningen.

Att se en föreställning tillsammans

Barn reagerar ofta impulsivt och direkt på konstupplevelser. Skådespelare är vana vid det, så du som lärare behöver inte vara rädd för att eleverna ska störa genom sina reaktioner. Däremot är det viktigt att du finns med under föreställningen och delar upplevelsen med barnen. Du känner din grupp bäst, och självklart kan du behöva ingripa om det uppstår konflikter mellan dina elever under föreställningens gång. Men var försiktig med att hyssja – det är tillåtet att reagera på det som händer på scenen!

Foto: Sandra Lee Pettersson.

Förberedande arbete

Det är inte nödvändigt att göra ett stort förarbete inför att ni ska se föreställningen. Det är fullt möjligt att låta verket i sig fungera som en ingång till att samtala. Däremot kan det vara bra att förbereda eleverna på vad som ska hända: ni kommer att gå in i ett teatertrum i en lastbil där det är lite mörkt, det kommer att vara skådespelare där som ibland använder dockor, och så vidare. Kanske behöver ni prata om vad teater är. Vad är det till exempel för skillnad mellan film och teater?

Nedan finner du en ordlista, med beskrivning av de olika delar som en teaterföreställning kan byggas upp av. Ordlistan kan du använda som stöd både i för- och efterarbete. För att det inte ska bli för mycket på en gång, kan du välja ut några begrepp att samtala med dina elever om.

Foto: Sandra Lee Pettersson.

Ordlista: olika delar av en föreställning

Manus Ett manus är den nedskrivna texten som beskriver föreställningens handling och skådespelarnas repliker. I manuset står ibland scenanvisningar, som förklarar vad som ska hända på scenen. Den som arbetar med att skriva manus till föreställningar kallas för dramatiker.

Skådespelare Skådespelare är de som står på scenen och spelar upp berättelsen med hjälp av sin kropp och röst. I Hästborttagningen använder skådespelarna också dockor.

Regi Den som har det konstnärliga ansvaret för hur föreställningen ska bli kallas för regissör. Regissören jobbar mycket med skådespelarna, men samarbetar med alla som är inblandade i produktionen.

Scenografi Scenografin är det sceniska rummet, alltså det uppbyggda rum som föreställningen utspelar sig i. Den som arbetar med att designa och utveckla scenografin kallas scenograf.

Kostym De kläder som skådespelarna har på sig kallas på teatern för kostym. Den som arbetar med att skapa kostymen kallas kostymdesigner.

Mask Många känner till att det finns en viss typ av teater där de som är på scenen har lösa masker på sig. Men på teatern används ordet mask också för att beskriva smink och frisyrier som skådespelarna har i föreställningen. Maskdesigner kallas den som bestämmer hur skådespelarnas mask ska se ut.

Rekvisita Rekvisitan är de lösa föremål som finns med i föreställningen. Den som är ansvarig för framtagande av rekvisita kallas för rekvisitör.

Musik/ljud Ibland finns det musik och eller inspelade ljud med i en teaterföreställning. Den som skriver musiken kallas för kompositör, och den som utformar ljuden som ska vara med i föreställningen kallas för ljuddesigner.

Ljus För att skapa rätt känsla och stämning i föreställningen, och för att publiken ska se ordentligt, behövs scenljus. Till scenljus används ofta speciella lampor som kan ge starkt ljus och som programmeras så att det kan förändras under föreställningens gång. Den som bestämmer hur ljuset i en föreställning ska se ut kallas för ljusdesigner.

Teknik För att de olika delarna av föreställningen ska fungera som de ska, behövs ljus-, ljud- och scenteknik. Den som arbetar med tekniken i en föreställning kallas för tekniker. En ljusstechniker är expert på scenljus och kan arbeta både med att rigga (bygga, hänga upp och rikta lampor) och att programmera ljuset. En ljudtekniker är expert på scenljud, och kan programmera ljudet, justera nivåerna så att det låter som det ska, och se till

så att det finns bra högtalare som är utplacerade på rätt ställen i rummet. Scenteknikern är expert på bygge, riggning och säkerhet på scenen, och kan ha ansvar för att bygga både publikplatser och scenrum.

Produktion Eftersom det ofta är många personer inblandade i arbetet med en föreställning, är det viktigt att det finns någon som är ansvarig för samordningen av arbetet. Den personen kallas för producent. Producenten arbetar bland annat med budget, marknadsföring, tidschema och planering av turnéer. Producenten ser till så att alla yrkesgrupper finns på plats i produktionen och gör det de ska!

För att information om föreställningen ska spridas till rätt personer, till exempel genom en bra hemsida, finns en kommunikatör med i arbetet. För att lärare och elever ska få ut så mycket som möjligt av att ta del av föreställningen, och för att hjälpa regissören att tänka kring föreställningen ur ett pedagogiskt perspektiv, finns en scenkonstpedagog med.

Mer information om vem som har gjort vad i arbetet med Hästborttagningen hittar du längst ned i lärarhandledningen.

Foto: Sandra Lee Pettersson.

Efter besöket

En scenkonstupplevelse ger många nya intryck och väcker ofta tankar och funderingar hos eleverna. Nedan följer tips och förslag på hur ni kan bearbeta föreställningen och dess tematik efter besöket. Observera att det är just förslag – kanske väckte föreställningen tankar och känslor i din klass som du vill behandla genom någon annan övning, eller på något annat sätt. Har du några frågor eller funderingar är du välkommen att höra av dig till scenkonstpedagog Linnea Lundberg.

Att samtala om en scenkonstupplevelse

En teaterföreställning byggs upp av många olika delar. Förutom skådespelarna på scenen, kan scenografi, kostym, mask, ljus och ljud ge starka intryck. För barn är det inte alltid texten som står i fokus efter en föreställning – ofta kan visuella intryck hamna i fokus i eftersamtal. Försök att vara öppen för alla möjliga olika tolkningar av föreställningen – varje persons upplevelse är unik, och i det här sammanhanget finns det inga rätt eller fel!

Beskriva, tolka och reflektera

Det finns många olika sätt att prata om en konstupplevelse på. För att undvika att hamna i omdömen som ”bra” och ”dåligt”, kan ni börja med att tillsammans *beskriva* vad ni har sett: Vilka färger kommer ni ihåg? Vilka ljud hörde ni? Vad fanns med på scenen?

Efter att ha beskrivit vad ni minns från föreställningen kan ni gå vidare till att *tolka* intrycken. Barn kan ofta komma med frågor efter en föreställning: Varför gjorde de så? Varför hände det? Varför såg det ut så? När det är dags att tolka en scenkonstupplevelse kommer frågan ’varför’ väl till pass. Istället för att själv försöka besvara den – ställ den tillbaka till dina elever: Varför tror ni att de gjorde så? Varför tror ni att just det hände? Varför tror ni att det såg ut så?

Efter att ha fokuserat på tolkning, går det att gå vidare till att *reflektera* mer fritt – vad väckte föreställningen för känslor och associationer? Var det något i föreställningen som du kände igen dig i? På vilket sätt? Var det något som var läskigt? Roligt? Sorgligt? Finns det något som du skulle vilja förändra i föreställningen och i så fall varför?

Det här materialet tar sin utgångspunkt i Riksteaterns skrift *Att öppna nya världar* samt Regionteater Västs material *Prata scenkonst – en enkel metod för klassrummet*. Båda texterna finns tillgängliga digitalt för dig som vill läsa mer om att diskutera scenkonstupplevelser med barn och unga. Mer info om texterna hittar du under rubriken *Referenslitteratur och media*.

Ett alternativt sätt att reflektera kring föreställningen är att använda sig av övningen 'Fyra hörn' som beskrivs nedan.

Fyra hörn

Övningen Fyra hörn är en så kallad värderingsövning. Den används ofta för att diskutera laddade frågor, men fungerar utmärkt att använda i samtal om en scenkonstupplevelse.

I den här övningen presenteras ett påstående med fyra alternativ som eleverna får ta ställning till. Samla eleverna i mitten av rummet. Läs sedan upp påståendet och de fyra svarsalternativen, och peka tydligt ut ett hörn av rummet som får representera ett utav svarsalternativen, ett annat som får representera nästa, och så vidare. Ett påstående skulle till exempel kunna vara:

Föreställningen fick mig att känna mig: 1) Glad 2) Ledsen 3) Arg 4) Annat svar.

Eleverna får sedan ställa sig i det hörn vars svar de håller med om mest. Se till så att det alltid finns ett hörn som representerar alternativet "Annat svar". Där kan eleverna ställa sig om de inte håller med om något av de andra alternativen.

Efter att eleverna har valt plats kan du låta dem prata en liten stund med de andra som står i samma hörn om hur de tänkte när de gjorde sitt val. Det kan hända att någon blir ensam i ett hörn. Då kan du som lärare samtala en stund med den eleven. Det kan kännas utsatt att vara den enda som väljer ett visst alternativ, så stötta och uppmuntra gärna den eleven lite extra.

Fler förslag på påståenden:

Om jag fick vara med i föreställningen skulle jag helst spela: 1) Rektor Makrillén 2) Amarin 3) Madg 4) Annat svar.

Jag skulle helst vilja vara kompis med: 1) Amarin 2) Madg 3) Meyden 4) Annat svar.

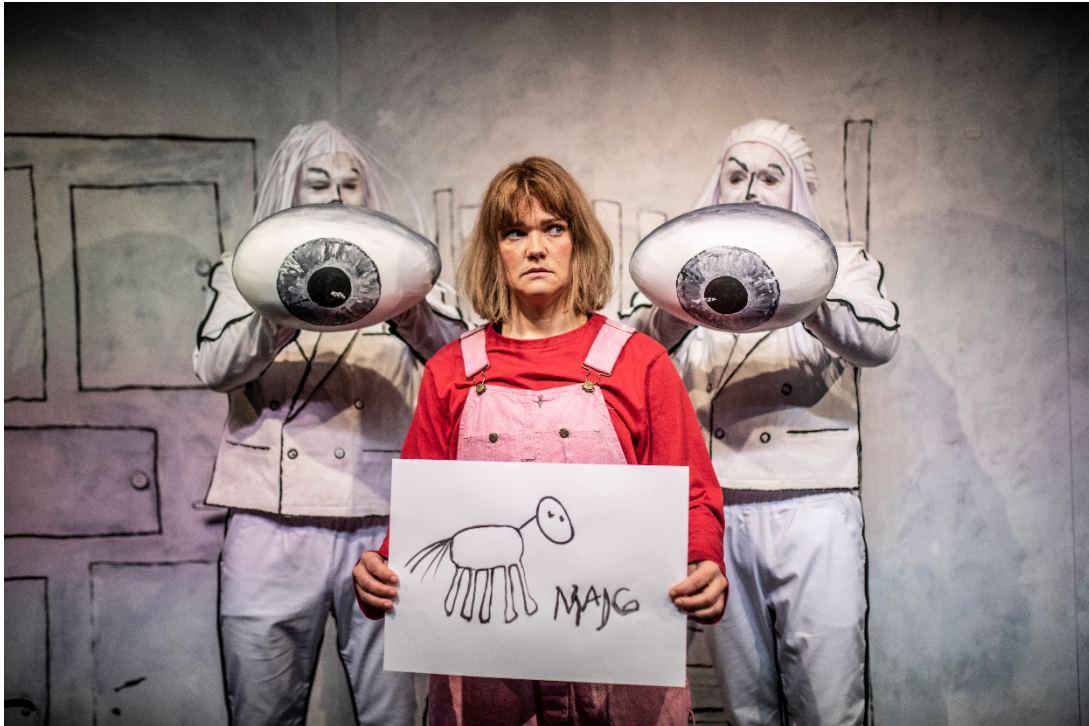

Foto: Sandra Lee Pettersson.

Hur ser det ut i ditt huvud?

I föreställningen får Amarin besöka sitt eget huvud, där det finns hästar, ponnytandborstar och rum som Kärlekspirret och Uppseendeväckande uppfinningar. Om föreställningen handlade om dig, hur skulle då "huvudet" se ut?

Ge eleverna i uppgift att göra en bild som visar hur det skulle kunna se ut i deras eget huvud: Vilka saker eller personer finns där? Finns det hyllor och lådor som i Amarins huvud, eller ser det ut på något annat sätt? Vilka färger finns där? Uppmuntra gärna till användande av olika material och färger. Låt sedan eleverna få berätta om sina bilder. I samtal om bilderna kan du med fördel utgå ifrån modellen *beskriva, tolka och reflektera*: Vad syns på bilden? Varför ser det ut som det gör? Hur kommer det sig att du har valt att rita just det?

Tv-program, radioprogram och film

Nedan ges förslag på tv- och radioprogram samt en film att använda som inspiration i efterarbetet med eleverna. Mer information hittar du under rubriken *Referenslitteratur och media*.

UR Play

- *Drömyrket*. Korta avsnitt som följer barn som drömmer sig bort till olika yrken som de är nyfikna på.
- *Djuren på djuris: Jag leker vad jag vill*. Målgrupp förskola, men med högst relevant tema. Om att våga tycka annorlunda än andra och att våga leka något som andra kanske tycker är barnsligt.
- *Tisdagskollen*. Radioprogram med målgrupp F-3. Programledarna Jonas och Farzad ringer upp barn med specialintressen, som får berätta om vad de drömmer om och det som intresserar dem mest.

Film

I Disney/Pixars film *Insidan ut* från 2015 får vi följa med in i barnet Jennys huvud, där vi möter känslorna Glädje, Vemod, Rädsla, Ilska och Avsky.

Avslutningsvis

Det här materialet har skapats som ett stöd för dig som lärare. Förhoppningen är att det ska inspirera till att utforska nya sätt att samtala och reflektera tillsammans i klassrummet.

Har du några frågor om lärarhandledningen är du varmt välkommen att höra av dig till scenkonstpedagog Linnea Lundberg. Har du övriga frågor om produktionen kan du kontakta producent Christina Seldahl Lindgren. Kontaktuppgifter finner du nedan.

Vi hoppas att du och dina elever har fått en givande scenkonstupplevelse med intressanta samtal som följd!

Referenslitteratur och media

Berg, A. (2020). *Prata scenkonst: En enkel metod för klassrummet. Om konst, strukturerade samtal och LGR11*. Borås/Uddevalla: Regionteater Väst. Finns att hämta som PDF från <https://www.regionteatervast.se/laerarrum/prata-scenkonst/>

Cooley, J. (Författare), LeFauve, M. (Författare) & Docter, P. (Författare/Regissör). (2015). *Insidan ut* [Film]. USA: Walt Disney Pictures/Pixar Animation Studios.

Eriksson, M. (Ansvarig utgivare). (2020). *Djuren på djuris: Jag leker vad jag vill* [Tv-program]. Sverige: Sveriges Utbildningsradio AB.

Eriksson, M. (Ansvarig utgivare). (2012). *Drömyrket* [Tv-program]. Sverige: Sveriges Utbildningsradio AB.

Eriksson, M. (Ansvarig utgivare). (2018-2021). *Tisdagskollen* [Radioprogram]. Sverige: Sveriges Utbildningsradio AB.

Helander, K. & Ljungdahl, C. (2017). *Att öppna nya världar: En handledning om att gå på teater och dans med barn i förskola och skola*. Stockholm: Riksteatern. Finns att hämta som PDF från <https://www.riksteatern.se/om-oss/barn-och-unga/lararhandledningar/>

Medverkande Hästborttagningen

Manus **ELSA BERGGREN**
Regissör **ROGER WESTBERG**
Skådespelare **ULF EVRÉN, ULF MONTAN, LINA SÖDERBERG**
Scenograf **JENS GUSTAVSON**
Attributmakare **JENS GUSTAVSON, SALLY LANGFORD, AGNETA ENZELL**
Kompositör och kostymdesigner **URBAN HEDIN**
Maskdesigner **EMMA HAAKE**
Tekniker **ANDERS RUDOLFSSON, SALLY LANGFORD**
Snickare **LARS ERICSSON**
Sömmerska **ASTRID LARSSON LINDH**
Fotograf **SANDRA LEE PETTERSSON**
Affischbild **JENS GUSTAVSON**
Affischdesign **NINA FRIDELL**

Producent **CHRISTINA SELDAHL LINDGREN**
Scenkonstpedagog **LINNEA LUNDBERG**
Kommunikatör **NINA FRIDELL**

Konstnärlig ledare **KARL SELDAHL**
Scenkonstchef **MALIN HÜLPHERS**

Röster i föreställningen **URBAN HEDIN, LOUISE KARLSSON, AIDA SÖDERBERG, HEIDI SÖDERBERG**

Lärohandledning **LINNEA LUNDBERG**

Kontaktuppgifter

Linnea Lundberg, scenkonstpedagog
linnea.lundberg@regionjh.se
073-097 18 38

Christina Seldahl Lindgren, producent
christina.lindgren@regionjh.se
070 – 660 17 38

Estrad Norr

www.estradnorr.se

[Facebook.com/estrad.norr](https://www.facebook.com/estrad.norr)

[Instagram @estradnorr](https://www.instagram.com/estradnorr)

Besök oss

Estrad Norr, Kulturen

Krondikesvägen 93 c

Folkets Hus, Östersund

Skicka post

Region Jämtland Härjedalen

Estrad Norr, Kulturen

831 83 Östersund

